

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5Co/337/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5717212324
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Miroslav Jamrich
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5717212324.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Miroslava Jamricha a členov senátu JUDr. Dagmar Cabadajovej a JUDr. Gabriely Veselovej, v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., IČO: 31 335 004, so sídlom v Bratislave, Bajkalská 30, proti žalovaným: 1/ U. S., nar. XX.XX.XXXX a 2/ Mgr. U. S., nar. XX.XX.XXXXX, obaja trvale bytom S. XXXX/XX, P. - F., obaja zastúpení splnomocneným zástupcom: Občianske združenie OPOS, IČO: 51 147 688, so sídlom v Trenčianskej Teplej, A. Hlinku 1084/24A, o zaplatenie 30.755,89 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 7Csp/243/2017-63 zo dňa 18.7.2018, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e .**

Žalovaným v 1/ a 2/ rade voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Martin rozsudkom č.k. 7Csp/243/2017-63 zo dňa 18.7.2018 rozhodol tak, že :

I. Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 30.500,89 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 29.149,24 eur od 19.07.2017 do zaplatenia, všetko v pravidelných mesačných splátkach vo výške 150,- eur, splatných vždy do 20. dňa príslušného kalendárneho mesiaca, počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia. II. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietá. III. Žalobcovi sa voči žalovaným 1/ a 2/ priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 98,34 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 01.12.2017 sa žalobca voči žalovaným spoločne a nerozdielne domáhal zaplatenia sumy 30.755,89 eur spolu s 5,39 % ročným úrokom zo sumy 29.149,24 eur od 27.06.2017 do zaplatenia, úrokom vo výške 5 % ročne zo sumy 30.755,89 eur od 27.06.2017 do zaplatenia a náhrady trov konania. Uviedol, že dňa 27.03.2015 uzavrel so žalovanými zmluvu o stavebnom sporení a zmluvu o úvere č. 0673378403, na základe ktorej poskytol žalovaným medziúver vo výške 30.000 eur. V zmysle článku VIII. bod 8.1. zmluvy o úvere sa poplatok za medziúver zaúčtoval pri prvej výplate medziúveru tak, že celková výška vyplateného medziúveru bola znížená o výšku poplatky. Žalovaní sa zaviazali predmetný úver splatiť pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 209,16 eur, ktoré boli povinní uhrádzať na účet konta stavebného sporenia. Do pridelenia cieľovej sumy túto sumu tvoria vklady na konto sporenie vo výške 59,41 eur, úrok za medziúver vo výške 5,39 % ročne vo výške 134,75 eur a poplatok za poistenie typu A vo výške 15 eur, pričom sa uspokojovali v poradí úroky, poplatok za poistenie a vklady na sporenie. V súlade so zásadou poradia uspokojovania uvedenou v článku V. bod 5.3. zmluvy o úvere žalobca prijatý vklad na konto stavebného sporenia preúčtoval na konto medziúveru. Splátky sú splatné k 15. dňu v mesiaci. V súlade s článkom V. v spojení s článkom VI. zmluvy o úvere sa žalovaní zaviazali platiť poplatok za poistenie typu A

pravidelnými mesačnými platbami vo výške 15 eur. Žalovaní porušili zmluvne dohodnuté podmienky. Medziúver prestali riadne a včas splácať. Listom zo dňa 12.05.2017 žalobca vyzval žalovaných na doplatenie omeškaných splátok, pričom žalovaných upozornil, že v prípade, ak omeškané splátky nebudú doplatené, žalobca bude požadovať splatenie celého zostatku úveru s príslušenstvom. Nakoľko omeškané splátky neboli doplatené, dňa 26.06.2017 žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. Ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru žalobca zúčtoval nasporenú sumu vo výške 850,76 eur so sumou poskytnutého medziúveru vo výške 30.000 eur, čo po započítaní predstavuje sumu 29.149,24 eur. Dlžná suma ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru predstavuje sumu vo výške 30.755,889 eur, pričom pozostáva z istiny vo výške 29.149,24 eur, z nezaplatených úrokov vo výške 5,39 % ročne zo sumy 30.000 eur do 26.06.2017 spolu vo výške 1.351,65 eur, z nezaplatených poplatkov spolu vo výške 105 eur a z nezaplatených poplatkov za poistenie od septembra 2016 do júna 2017 spolu vo výške 150 eur. Požadovaním predčasného splatenia úveru úverová zmluva nezaniká. Žaloba úročí istinu dohodnutým zmluvným úrokom vo výške 5,39 % ročne a zároveň aj úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne odo dňa nasledujúceho po vyhlásení mimoriadnej splatnosti, t. j. od 27.06.2017.

Keďže žalovaní si svoje záväzky zo zmluvy o poskytnutí medziúveru neplnili riadne a včas a dostali sa do omeškania, žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť medziúveru v súlade s ust. článku X. zmluvy. Úver sa stal splatným k 26.06.2017. Súd mal preukázať, že žalovaným bol poskytnutý medziúver v celkovej výške 30.000 eur. Uvedená skutočnosť vyplýva z výpisu z účtu medziúveru, podľa ktorého bol úver vyplatený v troch platbách dňa 17.04.2015, 13.05.2015 a 03.08.2015 s tým, že zároveň bol z medziúveru zúčtovaný poplatok vo výške 360 eur, ktorého zaplatenie a spôsob úhrady si zmluvné strany dohodli v zmluve, ktoré dojednanie súd považuje za platné. Pokiaľ žalovaní spochybňovali unesenie dôkazného bremena žalobcom, súd ich vyjadrenia považuje za účelové v snahe vyhnúť sa plneniu. Žalovaní nerobili sporným uzavretie zmluvy a poskytnutie finančných prostriedkov. Spochybnili len výšku úveru a uhradených platieb. Na preukázanie svojich tvrdení nepredložili ani nenavrhlí žiadne listinné dôkazy. Nakoľko žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu, súd sa stotožnil s listinnými dôkazmi predloženými žalobcom, ktorých obsah nebol v rozpore so zmluvou, ktorej uzavretie žalovaní nerobili sporným. Navyše z výpovede žalovaných vyplýva, že úver použili v rozpore s dohodnutým účelom. Súd však nepriznal žalobcovi poplatky za prvú, druhú upomienku, predžalobnú výzvu a individuálne riešenie omeškaných splátok v celkovej výške 105 eur (7 x 15 eur), nakoľko žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, že tieto úkony reálne vykonal. Z výpisu z účtu stavebného sporenia súd zistil, že žalovaní vykonali celkové vklady na účet stavebného sporenia vo výške 3.264,32 eur. V prospech účtu boli zúčtované aj štátna prémie vo výške 49,60 eur a úroky vo výške 1,44 eur. Celková suma kreditných položiek na účte stavebného sporenia tak bola vo výške 3.315,36 eur. V neprospech účtu stavebného sporenia boli zúčtované poplatky, ktorých vykonanie žalobca taktiež nepreukázal, a to poplatok za prvú, druhú upomienku, predžalobnú upomienku. Súd má za to, že došlo k platnému dojednaniu poplatku za vedenie účtu stavebného sporenia vo výške 0,99 eur a poplatku za uzatvorenie zmluvy vo výške 20 eur. Žalobcovi prislúchalo aj právo na zaplatenie dane (0,25 eur). V neprospech účtu stavebného sporenia boli ďalej zúčtované dojednané úroky z medziúveru a poplatky za poistenie individuálne dojednané v zmluve v celkovej výške 2.310,34 eur. Zohľadňujúc výšku poskytnutého úveru a úhrady žalovaných žalobcovi prináleží voči žalovaným 1/ a 2/ právo na zaplatenie istiny vo výške 29.149,24 eur. Okrem uvedenej istiny žalobcovi prislúchajú aj zmluvné úroky do dňa vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru v celkovej výške 1.351,65 eur a dlžné poistné vo výške 150 eur. Zároveň súd priznal žalobcovi aj nárok na úrok z omeškania z priznanej istiny a poplatkov za poistenie, a to vo výške 5 % ročne odo dňa 19.07.2017 do zaplatenia.

Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. Žalovaní sa dostali do omeškania až doručením výzvy na bezodkladnú úhradu dlhu, ktorá bola žalovanému 1/ doručená dňa 17.07.2017. Žalovaný 1/ tak mohol plniť až nasledujúci deň, t. j. 18.07.2017 a do omeškania sa dostal dňom 19.07.2017. Zásielka adresovaná žalovanej 2/ bola vrátená žalobcovi dňa 19.07.2017. V zmysle článku XI. sa považuje oznámenie za doručené dňom uplynutia úložnej doby, t. j. dňom 18.07.2017, nakoľko zásielka bola vrátená dňa 19.07.2017. Aj keď žalovaná 2/ si zásielku (prejav vôle) neprevzala, dostala sa do jej dispozičnej sféry, v rámci ktorej možno rozumne očakávať, že sa adresát s obsahom danej písomnosti oboznámi, resp. môže objektívne oboznámiť. Z uvedeného dôvodu súd ustálil, že žalovaní sa dostali do omeškania až dňom 19.07.2017, kedy bola základná úroková sadzba ECB vo výške 0 %. Žalobca má ďalej nárok na riadne dojednané úroky z úveru, avšak len do vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru. Zmluvný úrok je odplata za užívanie požičanej sumy, pričom je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky, t. j. spolu s istinou. Doba splatnosti zmluvného úroku sa tak zhoduje s dobou splatnosti úveru. V súlade s ust. § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka je záväzok platiť úroky splatný so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Nakoľko záväzok vrátiť peňažné prostriedky je

splatný ku dňu vyhláseniu predčasnej splatnosti, k rovnakému dňu je splatný aj záväzok platiť dohodnuté úroky. Obchodný zákonník rozlišuje splatnosť úrokov v závislosti od splatnosti istiny úveru, od spôsobu splatenia istiny úveru, t. j. jednorázovo alebo v splátkach. Celková suma zmluvných úrokov však musí byť zaplatená najneskôr zaplacením poslednej splátky úveru. Úroky do vrátenia peňažných prostriedkov je dlžník povinný zaplatiť len v prípade, ak je dlžník oprávnený súčasne vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky pred dobou určenou v zmluve. Na základe uvedeného zmluvné úroky prislúchali žalobcovi len do doby splatnosti dlhu. V prípade vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru nastáva stav, kedy dlžník nemá taký právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať. Teda nie je dôvod na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili iba za stavu oprávnenej držby prostriedkov dlžníkom. V opačnom prípade by bol založený ústavné nekonformný stav, kde by spotrebiteľ bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia plnenia a veriteľ by naďalej „pohodlne inkasoval“ úroky z úveru. Inými slovami išlo by o právny stav, kedy by sa fakticky popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku (zosplatnenia úveru) a veriteľ by mal právo na úroky ako keby k zmene záväzku nedošlo. Naproti tomu spotrebiteľovi by neboli garantované žiadne práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred takouto zmenou. Čo sa týka úrokov z omeškania, ktorých zaplata sa žalobca domáhal z nezaplatených zmluvných úrokov súd uvádza, že úroky z omeškania ako príslušenstvo pohľadávky neprislúchajú zo zmluvných úrokov do zosplatnenia pohľadávky. Nemožno sa domáhať zaplata príslušenstva z príslušenstva. Prijatím opačného záveru by mohol veriteľ „donekonečna“ inkasovať príslušenstvo z príslušenstva (úroky z úrokov), čo by viedlo k tomu, že priznané príslušenstvo z istiny by už nebolo posudzované ako príslušenstvo pohľadávky, ale ako novovzniknutá samostatná pohľadávka. Splnením hlavného záväzku (alebo iným zo spôsobov jeho zániku) zaniká (končí) aj akcesorický záväzok úrokový; pretrváva len povinnosť zaplatiť už dospelé úroky. Tým, že včas nesplatí úroky z istiny, sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu (istiny). Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam súd v tejto časti žalobu taktiež zamietol.

Zohľadňujúc výšku dlhu a pomery žalovaných súd povolil žalovaným splácať dlh v pravidelných mesačných splátkach vo výške 150 eur. U žalobcu ako právnickej osoby nedôjde povolením splátok k výraznému zásahu do majetkových práv, k čomu by naopak došlo na strane žalovaných v prípade, ak by boli povinní uhradiť dlh v celosti. Súd dáva žalovaným do pozornosti, že, ak sa dostanú do omeškania s plnením jednej splátky, stane sa splatný celý dlh a zanikne ich výhoda plniť dlh v splátkach.

O trovách konania súd rozhodol tak, že úspešnejšiemu žalobcovi priznal voči žalovaným pomerný nárok na náhradu trov konania. Úspech žalobcu v konaní je v rozsahu 99,17 % a jeho neúspech 0,83 %. Čistý úspech žalobcu tak predstavuje 98,34 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie.

Uviedol, s rozsudkom nesúhlasí a zdôraznil, že zmluva o úvere je absolútny obchod. Podľa kogentného ust. § 497 Obchodného zákonníka priznáva veriteľovi právo požadovať nielen vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov, ale zároveň právo požadovať úroky za úver. Okresný súd uvádza, že vyhlásením splatnosti nastáva stav, kedy dlžník nemá právo mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, a teda žalobca nemá právo na úroky ako odplatu. Uvedené považuje žalobca za nelogické, nakoľko je pravda, že žalovaní nie sú naďalej oprávnení užívať peňažné prostriedky, nakoľko porušili svoje povinnosti a z toho titulu nastupuje sankcia v podobe úrokov z omeškania, no na druhej strane žalovaní tieto peňažné prostriedky naďalej užívajú a budú ich aj naďalej užívať, pretože im okresný súd povolil splácať dlžnú sumu splátkami. Okresný súd ďalej uvádza, že došlo k zmene obsahu záväzku. Žalobca s uvedeným nesúhlasí, nakoľko k žiadnej zmene záväzku nedošlo. Splatenosťou nezaničí povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky za úver, menia sa len podmienky, za ktorých je dlžník povinný uvedenú povinnosť splniť. Žalobca má za to, že nepriznanie úroku za úver spôsobuje značnú nerovnováhu medzi účastníkmi konania spočívajúcu v tom, že žalovaní sú neprimerane zvýhodňovaní voči veriteľovi a majú právo užívať peňažné prostriedky od žalobcu bezodplatne. Zdôrazňuje, že v právnom štáte je neakceptovateľné, aby sa osoba porušením svojich povinností dostala do výhodnejšej pozície, akú mala pri riadnom plnení svojich povinností. Preto žalobca požaduje zaplata úrokov z omeškania odo dňa nasledujúceho po vyhlásenie splatnosti, t.j. od 27.6.2017. Okresný súd ďalej žalobcovi nepriznal nárok na poplatky, pričom poukazuje na to, že ich nepreukázal. Všetky poplatky boli načítované z dôvodu, že došlo ku konaniu žalovaných, ktoré si vyžadovalo riešenie a žalovaní sa v zmysle zmluvy o úvere zaviazali platiť poplatky, ktoré vzniknú v súvislosti s úverom. Aj čo sa týka výšky mesačnej splátky 150,- eur, pokiaľ súd uviedol, že u žalobcu tým nedôjde k zásahu do majetkových práv, žalobca poukazuje na to, že uvedená suma je neakceptovateľná,

pretože žalovaní porušili svoje povinnosti, žalobca vyhlásil mimoriadnu splatnosť, a tak žalovaným vznikla povinnosť na okamžité vrátenie poskytnutia peňažných prostriedkov. Žalobca by ako veriteľ obdržal poskytnuté finančné prostriedky od žalovaných po neúmerne dlhej dobe. Na základe uvedeného navrhuje, aby odvolací súd napadnutý výrok I., II. a III. rozsudku zmenil tak, že žalovaní v 1/ a 2/ rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 30.500,89 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 29.149,24 eur od 27.6.2017 do zaplattenia. Ďalej, že žalovaní v 1/ a 2/ rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 255,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.606,65 eur od 27.6.2017 do zaplattenia a 5,39 % p.a. úrok za úver zo sumy 29.149,24 eur od 27.6.2017 do zaplattenia. Zároveň žalobcovi sa voči žalovaným v 1/ a 2/ rade priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sú povinní zaplatiť nárok priznaný výrok I., II. rozsudku žalobcovi v mesačných splátkach vo výške 800,- eur, splatných do 20. dňa príslušného mesiaca počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozhodnutia s tým, že omeškaním s plnením jednej splátky, má za následok splatnosť celého plnenia.

3. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrili.

4. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario, pretože nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a nevyžadoval to ani verejný záujem a rozsudok podľa ust. § 378 ods. 1 a § 219 ods. 1 CSP bol odvolacím súdom verejne vyhlásený, čo bolo v zmysle ust. § 219 ods. 3 CSP oznámené na úradnej tabuli krajského súdu, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1,2 CSP potvrdil z dôvodu vecnej správnosti.

5. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, celého spisového materiálu, vyhodnotení toho, čo uviedol v rámci odvolacieho konania žalobca, konštatuje, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal dokazovanie, ktoré vyhodnotil v súlade s ust. § 191 a nasl. CSP a dospel k skutkovým a právnym záverom, s ktorými sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil, a preto s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP, keďže sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, obmedzuje sa len na skonštatovanie správnosti jeho dôvodov. Rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozsudku. Okresný súd v odôvodnení uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. S rozhodnutím súdu prvej inštancie, právnym posúdením, ako aj s odôvodnením, sa odvolací súd plne stotožnil a na tento poukazuje. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu a na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd doplnia nasledovné:

6. Medzi stranami sporu neboli žiadne pochybnosti, že úver je odplatným právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie).

7. Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. So zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet pritom zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú dobu úroky popri úrokoch z omeškania a takým ustanovením nie je ani ust. § 506 Obchodného zákonníka. Občiansky zákonník pre porovnanie v ustanoveniach o pôžičke rovnako takéto pravidlo neuvádza (ust. § 657 a § 658 OZ). Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné (úroky z omeškania) s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (zmluvná pokuta). Do úvahy prichádzajú aj iné nároky z porušenia práva vyvolaného dlžníkom (náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia). Dôležité je však, že ich povahou ide nie o plnenie tvoriace cenu, resp. odplatu za úver, ale o nároky z porušenia práva.

8. Takýto odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách, je v neprospech žalovaných v 1/ a 2/ rade.

9. Od každého veriteľa konajúceho s odbornou starostlivosťou sa očakáva, že cenu za úverovú službu zjednáva na úverové obdobie na dobu trvania úverovej služby do splatnosti pohľadávky. Preto práve úroky za úver do splatnosti úveru vyjadrujú cenu úveru a sú teda pojmovo jednoznačne odlišiteľné od sankcii za omeškanie s plnením dlhu spotrebiteľa. Pre prípad omeškania nie je inštitút ceny úveru, ale rôzne sankčné mechanizmy za nesplnenie povinnosti, ktoré riešia situáciu spojenú s omeškaním. Možno jednoznačne konštatovať, že úroky predstavujú odmenu (cenu) za užívanie istiny a úroky z omeškania sankciu. Nemožno súhlasiť s názorom, že cena, resp. odmena je neuzavretá, kým sa úver celý nesplatí a že popri úrokoch z omeškania sú prípustné aj úroky. Cena, resp. odmena za užívanie úverových finančných prostriedkov musí byť jasne stanovená, uzavretá a ustálená výhradne v spojení s ukončením úverovej služby, a teda uplynutím úverového obdobia, či už pôvodne dohodnutého alebo predčasne skončeného. Neuzavretá a otvorená môže byť len sankcia, ktorej výšku reguluje všeobecne záväzný predpis tak, aby nenadobudla neprimerané rozmery.

10. Žalobca sa dovoľáva nárokov na odplatené úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav, a teda trvanie záväzku z úverovej zmluvy za stavu, že veriteľ aj dlžník budú plniť podľa podmienok v termínoch dohodnutých v zmluve. Keďže tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privodená omeškaním dlžníkov a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa.

11. Zmena záväzku logicky prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnemu zosplatneniu záväzku došlo konaním veriteľa, a teda bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu záväzku) určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojim jednostranným adresovaným právnym úkonom. Predčasné zosplatnenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranne sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorázové okamžité vrátenie celej úverovej istiny. Teda podstatný rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorázového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požadovanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorázové vrátenie požičanej istiny, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojim právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok.

12. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorázovou zosplatnenou pohľadávkou (úveru).

13. Ak teda nastal stav, keď dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, keď dlžník by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú mu dlžník na výzvu nevrátil. Išlo by o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo.

14. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú sankcie, keďže dlžník je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. V protiprávnom stave patria zmluvným stranám nároky z porušenia práva, napr. sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Vládneho nariadenia 87/1995. Podľa § 517 ods. 2 OZ, ak ide s omeškaním s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona

povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

15. Pomerne často sa v sporoch z úverových vzťahov vyskytuje argumentácia o nezodpovednosti dlžníka, ktorý nesplatil včas svoj dlh, čo namieta aj odvolateľ. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že niet pochybnosti o tom, že za omeškanie prichádzajú do úvahy iné mechanizmy (náhrada ušlého zisku, vydanie bezdôvodného obohatenia a iné; stačí ich preukázať).

16. Dodávateľ úveru je ten, kto peniaze má a chce ich zhodnotiť. Na druhej strane vystupuje spravidla osoba, ktorá prostriedky nemá a vôbec nie je ojedinele neľahké sociálne postavenie a jeho ťaživá situácia. Je preto dôležité akékoľvek krízové stavy vyrovnať, to by však nešlo, ak by sa priznali úroky popri úrokoch z omeškania a znamenalo by to drastické a nekonečné nabaľovanie istiny v rozpore so zákonom upraveného sankčného mechanizmu (vyššie uvedené ust. § 517 ods. 2 v spojení s Vládnym nariadením 87/1995 Z.z.).

17. Pokiaľ žalobca poukazoval na to, že úroky z úveru sú cenou peňažných prostriedkov a že ich nemožno zamieňať za úroky z omeškania, ktoré sú sankciou za to, že dlžník mešká so splnením peňažného záväzku, s týmto sa odvolací súd stotožňuje a práve preto im priznal ich skutočný význam. Cenu (odplatu) za úver má žalobca právoplatne priznanú do zosplatnenia úveru a mohol si už začať vymáhať. Argumentácia o užívaní peňažných prostriedkov zo strany dlžníkov znevýhodňujúcich riadne platiacich klientov - dlžníkov, patrí medzi časté argumenty zástancov úrokov popri úrokoch z omeškania a opomína sa stav spôsobený úverovaním bez odbornej starostlivosti s podceňovaním bonity dlžníka.

18. Úroky ako cena úverovej služby a ich platenie aj napriek tomu, že služba bola jednostranne predčasne ukončená, vyvoláva tiež spoločensky nežiaduci stav. Nie sú pochybnosti o tom, že úroky predstavujú dôležitý prvok pri podnikaní s úvermi. Prvá stavebná sporiteľňa a.s. by mala preto o klientov súťažiť s inými obchodníkmi práve s akcentom na úroky, a tak prispieť k skvalitneniu verejného života a nižším cenám úverov. Ak sa však prijme názor, že sa úroky majú platiť aj po splatnosti, potom banka ani nemusí súťažiť o nových klientov.

19. Vyššie uvedený právny záver odvolacieho súdu vychádza z právneho záveru vyjadrenom v uznesení Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Obdo 143/98, kde je konštatované, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov) patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania.

20. Odvolací súd nezistil pochybenie ani v tej časti rozsudku, ktorým bolo žalovaným priznané splácanie istiny v mesačných splátkach vo výške 150,- eur. Ako vyplýva zo zisteného skutkového stavu, jedná sa o osoby v dôchodkovom veku, žalovaný v 1/ rade je pracujúci dôchodca, ktorý poberá dôchodok vo výške v čistom 300 - 400,- eur a má zdravotné problémy. Žalovaná v 2/ rade je invalidná dôchodkyňa, ktorá poberá dôchodok vo výške 340,- eur, za nájom platia 260,- eur, bývajú v nájomnom byte, žalovaná v 2/ rade má vážnu poruchu srdca, na ktorú berie lieky, s čím jej vznikajú náklady s liečením. Správne prvostupňový súd zohľadnil výšku dlhu a pomery žalovaných a povolil žalovaným splácať dlh v pravidelných mesačných splátkach vo výške 150,- eur, keď konštatoval, že u žalobcu ako právnickej osoby nedôjde povolením splátok k výraznému zásahu do majetkových práv, k čomu by došlo na strane žalovaných v prípade, ak by boli povinní uhradiť dlh v celosti. Pokiaľ sa ale žalovaní dostanú do omeškania s plnením jednej splátky, stane sa splatný celý dlh a zanikne ich výhoda plniť dlh v splátkach.

21. Vo vzťahu k napadnutému výroku o náhrade trov konania odvolací súd konštatuje, že vzhľadom na to, že žalobca v predmetnom konaní nebol úspešný v plnom rozsahu (100 %), má právo na trovy podľa pomeru úspechu a neúspechu, na čo súd prvej inštancie bral zreteľ, a preto žalobcovi voči žalovaným v 1/ a 2/ rade priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 98,34 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

22. Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd nemohol prisvedčiť argumentom žalobcu, na ktorých založil svoje odvolanie, a preto rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

23. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, keď úspešným žalovaným v 1/ a 2/ rade v súvislosti s odvolacím konaním nevznikli, preto

odvolací súd rozhodol, že žalovaným v 1/ a 2/ rade voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

24. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 Civilného mimosporového poriadku, v ďalšom texte už len „CMP“).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)